

ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*

POLITICAL UNDERSTANDING OF DEMOCRACY OF PEOPLE IN THE AREA OF CHUM PHAE MUNICIPALITY, CHUM PHAE DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

นิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม¹ และ กัญญาภัทร สอนสุดชา²

Nitat Wongwangphoem¹ and Kanyaphat Sonsudcha²

¹⁻²นักวิชาการอิสระ

¹⁻²Independent academic, Thailand

Corresponding Author's Email: politice7114@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จำนวน 24,800 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับสลากแบบไม่แทนที่ เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม แบบตรวจเช็ครายการ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้การอ้างอิง t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffe ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67

* Received 1 November 2024; Revised 10 November 2024; Accepted 21 December 2024

2. ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาคือความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ

(1) ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย คือ รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ

(2) ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ควรประวัติของนักการเมืองว่าเป็นคนดีมีประวัติความประพฤติผิดจรรยาบรรณหรือคุณธรรมอันดีหรือไม่

(3) ด้านความสนใจในบทบาททางการเมือง พบว่า สร้างความเข้าใจในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกบุคคลที่ดี ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเรื่องผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

คำสำคัญ : การเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, เทศบาล

Abstract

This research article has the following objectives: 1) to study the political understanding of democracy of the people in Chum Phae Municipality, ChumPhae District, Khon Kaen Province 2) to compare the political understanding of democracy of the people in Chum Phae Municipality and 3) to study the suggestions on the political understanding of democracy of the people in Chum Phae Municipality. The population studied was 24,800 eligible voters in Chum Phae Municipality. The sample size was determined using Taro Yamane's formula, resulting in 394 samples. and used stratified random sampling technique. Then simple random sampling was performed by drawing lots without replacement. Data collection was done using questionnaires, checklists, data analysis, percentages, means, standard deviations, and statistics

using t-test and F-test references. The Scheffe method was used to test for pairwise differences. The research results found that:

1. The political understanding of democracy of the people in Chum Phae Municipality, Chum Phae District, Khon Kaen Province was at a high level overall, with an average of 3.67.

2. The results of comparing people of different genders showed that the political understanding of democracy of the people in Chum Phae Municipality was not different overall. However, age, education level, and occupation were different. There is a statistically significant difference in political understanding of the people in Chum Phae Municipality at the .05 level.

3. Suggestions on solutions to the problem of political understanding of the people in Chum Phae Municipality

(1) In terms of the principles of democracy, the government must come from an election, not from a seizure of power.

(2) In terms of behavior regarding political culture, it was found that the history of politicians should be considered as good people with a history of unethical or immoral behavior.

(3) In terms of interest in political roles, it was found that creating understanding in exercising the right to choose good people should allow the people to participate in matters of public benefit.

Keywords: Political, Democracy, Municipality

บทนำ

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา โครงสร้างของระบบการเมืองได้เน้นความเป็นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม และจะให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพในด้านการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดและเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐบาลและผู้บริหารประเทศ กล่าวคือในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐจะต้องให้หลักประกันแก่ประชาชนในด้านสิทธิเสรีภาพทั้งในด้านการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ทั้งนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเท่ากับเป็นการยอมรับว่า การปกครองของประเทศนั้น ๆ เป็นการปกครองโดยประชาชน การเป็นที่ยอมรับการเมืองการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นจักรกลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การเมืองทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยคือ การกระทำของรัฐบาลต้องสอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชน ซึ่งการเลือกตั้งจะสร้างกลไกเชื่อมโยงส่วนสำคัญของส่วนนั้นเข้าด้วยกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (2560) ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนเอง มีการออกกฎหมายที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. (2542) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. (2545) เป็นต้น หากประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว ย่อมทำให้ทราบบทบาทสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ถือเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่งเป็นการปกครองที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มากที่สุด เทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มีการเลือกผู้นำขึ้นมาบริหารจัดการและกำหนดนโยบายต่างๆของท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามในสังคมแต่ละสังคมจะมีประชาชนเพียงบางส่วนเท่านั้น ที่มีความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตย หากใช้ทั้งหมดไม่ ผู้ที่มีความเข้าใจทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยเหล่านั้นจะมีส่วนร่วมในรูปแบบและในระดับที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่กระบวนการทางการเมืองได้มีความหลากหลายมากขึ้น จึงทำให้การปกครองในระดับท้องถิ่นไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรและเป็นการกระจายอำนาจการปกครองที่ไม่ประสบความสำเร็จทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่มีการพัฒนาไปสู่ทิศทางที่ดี

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการศึกษาหาแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนต้องมีความเข้าใจอุดมการณ์ของประชาธิปไตยที่ถูกต้องเสียก่อน และประชาชนมีความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลของการวิจัยยังจะทำให้ทราบข้อเสนอแนะจากประชาชนสามารถนำมาเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดตรงกับความต้องการของประชาชน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อันเป็นมาตุภูมิของผู้วิจัย ซึ่งจะศึกษาว่าประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างไร และเปรียบเทียบความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ตลอดจนจนศึกษาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนสนใจ อันจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และนำไปสู่การหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อการพัฒนาการเมืองของท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน
- 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quality Research) โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลในการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชาชน ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตท้องที่เทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นจำนวน 24,800 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตท้องที่เทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นทั้งสิ้น 394 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 24,800 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าสัดส่วนของจำนวนประชากรจำนวน 24,800 คน ต่อจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 394 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามชุมชนต่างๆ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่แทนที่ จนกว่าจะครบตามจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จากการพัฒนาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถาม ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย 2) ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง และ3) ด้านความสนใจบทบาททางการเมือง และแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

นำไปเป็นประเด็นในการจัดข้อคำถาม และสร้างแบบสอบถามแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาให้ได้แบบทดสอบที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6-0.8 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น ค่าประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) หรือค่า Cranbach เท่ากับ 0.985 จากนั้นจึงนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชุมแพ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ได้ตอบแบบทดสอบในการวิจัย ครั้งนี้
2. ติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นัดหมายวัน เวลาที่จะนำแบบทดสอบไปเก็บข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 ถึง 30 กรกฎาคม 2560 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 394 ชุด
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยมีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชุมแพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์โดยใช้เวลา จำนวน 2 เดือน ในการตอบแบบทดสอบทั้งหมด 394 ชุด ได้จำนวน 394 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา อาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่ออธิบายถึงความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประชากร (Independent t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-test ทดสอบความแตกต่างของค่า โดยใช้วิธี Scheffe

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.09 เป็นเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.91 ,มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.93 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.14 อายุ 51-60 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 อายุ 18-30 คน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.44 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.87 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.52 รองลงมา ระดับอนุปริญญาตรี/ปวส. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.89 ระดับประถมศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.48 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.44 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.68 และมีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกรรวมจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.26 รองลงมา อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 114 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.93 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.89 และอาชีพแม่บ้าน/นักศึกษา จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91

2. ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ พบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้าน

หลักการของระบอบประชาธิปไตย รองลงมาได้แก่ ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ส่วนด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสนใจบทบาททางการเมือง ตามลำดับ

3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	173	3.67	0.86	.138	.890
หญิง	221	3.66	0.86		

พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	40.69	4.00	10.17	15.77	.000*
ภายในกลุ่ม	250.90	389.00	0.64		
รวม	291.59	393.00			

พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe ปรากฏผลดังนี้

อายุ	18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
18-30 ปี	-	.70*	.86*	.88*	.08
31-40 ปี		-	.16	.18	.62*
41-50 ปี			-	.02	.78*

51-60 ปี - .80*

60 ปีขึ้นไป -

จากตาราง พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน จึงได้พิจารณาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีอายุ 18-30 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี คู่ที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ 18-30 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี คู่ที่ 3 ประชาชนที่มีอายุ 18-30 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี คู่ที่ 4 ประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คู่ที่ 5 ประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และคู่ที่ 6 ประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป นอกนั้นไม่พบรายคู่ที่แตกต่าง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	51.99	4.00	13.00	21.101	.000*
ภายในกลุ่ม	239.60	389.00	0.62		
รวม	291.59	393.00			

พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe ปรากฏผลดังตาราง

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
ประถมศึกษา	-	.62*	.56*	.85*	1.07*
มัธยมศึกษาตอนต้น		-	.09	.22	.45*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.			-	.29	.52*
อนุปริญญา/ปวส.				-	.22
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า					-

จากตาราง พบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกัน จึงได้พิจารณาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 จำแนกตามประถมศึกษา กับ มัธยมศึกษาตอนปลาย คู่ที่ 2 ประถมศึกษากับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คู่ที่ 3 ประถมศึกษากับ กับ อนุปริญญา/ปวส. คู่ที่ 4 ประถมศึกษากับ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า คู่ที่ 5 มัธยมศึกษาตอนต้น กับ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า และคู่ที่ 6 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กับ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า นอกนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	53.22	3.00	17.74	29.026	.000*
ภายในกลุ่ม	238.37	390.00	0.61		
รวม	291.59	393.00			

พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe ปรากฏผลดังตาราง

อาชีพ	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง/ เกษตรกรรวม	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน/ นักศึกษา
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	-	.89*	.32*	.63*
รับจ้าง/ เกษตรกรรวม		-	.57*	.27
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว			-	.31
แม่บ้าน/ นักศึกษา				-

จากตาราง พบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นโดยรวมแตกต่างกัน จึงได้พิจารณาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับอาชีพรับจ้าง/เกษตรกรรวม คู่ที่ 2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คู่ที่ 3 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ อาชีพแม่บ้าน/นักศึกษา และคู่ที่ 4รับจ้าง/เกษตรกรรวมกับอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

4.ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักการของระบบประชาธิปไตย มีความถี่มากที่สุด คือ รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ รongลงมา คือ รัฐบาลควรนำนโยบายที่เสนอมาให้ประชาชนเลือกและทำอย่างจริงจัง และน้อย

ที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างเสรีและจริงจังจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 51 คน

อภิปรายผล

1. ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนเอง มีการออกกฎหมายที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจด้านประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจ ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพรธณ สมิกกลาง (2556) ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนเขตคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ระดับปาน

2. การเปรียบเทียบความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ว่าทั้งผู้หญิงและผู้ชาย มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่เหมือนกันก็ไม่ส่งผลต่อความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้แตกต่างกันแต่อย่างใด ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครองชัย ภูริเมธางกูร (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า เพศ กับมี

ส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนที่มี อายุ ต่างกันมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีอายุ ต่างกันแต่ก็มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครองชัย ภูมิเมธางกูร (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นโดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพรณ สมี่กลาง (2556) ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกันมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่างกันผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันแต่ก็มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครองชัย ภูมิเมธางกูร (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นโดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่างกันผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันแต่ก็มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครองชัย ภูริเมธางกูร (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า อาชีพ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางแก้ไขความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ

ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น รัฐบาล ควรมีนโยบายปรับปรุงและพัฒนาความเข้าใจในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนให้มากขึ้น เช่น รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ รัฐบาลควรนำนโยบายที่เสนอมมาให้ประชาชนเลือกและทำอย่างจริงจัง

ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น รัฐบาล ควรมีนโยบายปรับปรุงและพัฒนาความเข้าใจในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ของประชาชนให้มากขึ้น เช่น ควรพูดคุยถึงประวัติของนักการเมืองว่าเป็นคนดีหรือไม่ ชักชวนพูดคุยเป็นกลางสนทนาเชิงบวก ให้เกิดการพัฒนารังสรรค์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เป็นต้น

ด้านความสนใจในบทบาททางการเมือง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น รัฐบาล ควรมีนโยบายปรับปรุงและพัฒนาความเข้าใจในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความสนใจในบทบาททางการเมือง ของประชาชนให้มากขึ้น เช่น ต้องแนะนำสร้างความเข้าใจในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกบุคคลที่ดี กิจกรรมควรสร้างความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีประโยชน์อย่างไร ต่อชุมชนและส่วนรวม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเรื่องผลประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การศึกษาวิจัย เรื่อง ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมประชาชนมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับค่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะประชาชนต้องการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนเองในด้านต่างๆ

1.2 จากการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้าน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีความเข้าใจทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเกิดจากประสบการณ์โดยตรง ในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในอาชีพที่แตกต่างกันก็เป็นได้

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ พบว่ารัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง ไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ

2.2 ควรศึกษาตรวจสอบภูมิหลังของนักการเมืองว่าเป็นคนดีมีประวัติความประพฤติดี มีคุณธรรมอันดีหรือไม่ และสร้างความเข้าใจให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์เลือกบุคคลที่ดี ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเรื่องผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เพื่อจะได้ข้อมูลฐานรากที่สามารถสร้างเป็นทฤษฎีได้ (Grounded Theory Methodology)

3.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยทางการเมืองต่างๆที่ส่งผลต่อการเข้าใจและมีส่วนร่วมในการเมืองของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ตอนที่ 114 ก/หน้า 48/17 พฤศจิกายน 2542.

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119/ตอนที่ 107/หน้า 1/17 ตุลาคม 2545.

ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว.(2559). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 3,(2).

วราพรรณ สมีกลาง. (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์ศาสตราศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ครองชัย ภูริเมธางกูร. (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น ของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น. ใน สารนิพนธ์ ศาสตราศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน 2560.